ڪلاس ۾ مِس حِنا ڏٺو تہ زمين تي هر طرف چپس، ٽافين، جوس جا خالي ڏٻا ۽ پينسلن جا ڇلڪا هئا. لائبريري جا ڪتاب پڻ وکريل هئا. مِس حِنا ٻارن کي چيو تہ: ”اڄ آءٌ توهان کي هڪ ڪهاڻي ٻڌائيندس.“ سڀئي ٻار ڏاڍا خوش ٿيا. مِس حِنا ڪهاڻي ٻڌائڻ شروع ڪئي.

سورٺ نالي هڪ ڇوڪري باغ جي بئنچ تي ويٺل هئي ته ڪيس هلڪو آواز آيو. ”منهنجي مدد ڪر...!“ سورٺ ڏٺو ته وڻ جي پرسان هڪ سُرمئي رنگ جي بوتل رکيل هُئي. بوتل ۾ هن کي هڪ ننڍڙي پَري نظر آئي. پَريءَ سورٺ کي آواز ڏنو ته، ”مهرباني ڪري بوتل جو ڍڪڻ کول.“

سورٺ، پَريءَ کي تڪليف ۾ ڏسي بوتل جو ڍڪڻ کوليو ته بوتل مان ڪاري رنگ جو ڌُونهون نڪتو. ڌُونهي سان گڏ پَري به ڪنگهندي ڪنگهندي ٻاهر آئي. هوءَ سورٺ کي چوڻ لڳي ته ”تون پَريشان نه ٿي، بوتل ۾ بند هئڻ ڪري منهنجي اهڙي حالت ٿي آهي.“

سورٺ، پَريءَ سان گڏ بوتل ۾ آئي. هن ڏٺو تہ هر شيءَ تي مٽيءَ جا تهہ لڳل هئا. ڪا بہ شي پنهنجي جاءِ تي ڪونہ هُئي. سورٺ، پَريءَ کي ڪجهہ سمجهايو. پَريءَ سورٺ جي ڳالهہ غَور سان ٻڌي. هوءَ ڪجهہ شرمِسار ٿي. ٻارو! توهان جي خيال ۾ سورٺ، پَريءَ کي ڪهڙي ڳالهہ سمجهائي هوندي؟

سورٺ دراصل پَريءَ کي سندس لاپرواهيءَ بابت ٻڌايو ۽ کيس چيو تہ ”صفائي نہ هئڻ ۽ گندگيءَ ڪري تنهنجي اهڙي حالت ٿي آهي.“ پَريءَ، سورٺ جي مدد سان بوتل کي صاف ڪيو تہ هر شي پنهنجي جاءِ تي چمڪڻ لڳي. پَريءَ هاڻي واعدو ڪيو تہ هوءَ صفائيءَ جو خيال رکندي.

ڪهاڻي ختم ڪري مِس حِنا ٻارن کان پڇيو:
”هن ڪهاڻيءَ مان اسان ڇا سکيو؟“ ٻارن چيو
ته ”اسان کي صفائيءَ جو خيال رکڻ گهرجي
نه ته اسان به لاپرواهه پَريءَ وانگر گدلا ٿي
ويندا سين.“ مِس حِنا چيو ”شاباس! اڄ اسان
شروعات پنهنجي ڪلاس کان ڪندا سين.“

ٻار خوشيءَ سان اٿيا. چپس، ٽافين، جوس جا ڊٻا ۽ پينسلن جا ڇِلڪا گند جي ڊٻي ۾ اڇلايا. لائبريري جا ڪتاب ٺيڪ ڪري انهن کي پنهنجي جاءِ تي رکيو ويو. ٻارن پڪو پهه ڪيو ته هاڻي هو صفائيءَ جو خاص خيال رکندا ۽ ڪتابن جي حفاظت ڪندا.

بِگ بُڪس

BIG BOOKS

(پهرئين درجي لاءِ)

پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ (USAID-Pakistan Reading Project) يُو ايس ايڊ (USAID) جي مالي سهڪار سان عمل ۾ ايندڙ پنج سالہ پروگرام آهي. جنهن جو مقصد پاڪستان ۾ صوبائي ۽ علائقائي تعليم کاتي جي تعاون سان شروعاتي دَرجن جي شاگردن ۾ ’پڙهڻ‘ جي صلاحيتن ۾ بهتري آڻڻ آهي. ان سلسلي ۾ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ پهرئين دَرجي جي شاگردن ۾ سنڌي پڙهڻ جي مهارتن کي وڌائڻ لاءِ هِي تدريسي مواد تيار ڪيو آهي.

بِگ بُڪس انهيءَ تدريسي مواد جو اهم حصو آهن. هي ڪتاب استاد، شاگردن آڏو ’وڏي آواز ۾ پڙهڻ‘ واري طريقي مطابق پڙهندا. 24 هفتن لاءِ 24 بِگ بُڪس لکيا ويا آهن، هر هفتي هڪ بِگ بُڪ پڙهايو ويندو. هر بِگ بُڪ جي پنيان استادن لاءِ اُن هفتي جي پڙهڻ جي مهارتن لاءِ سرگرميون ڏنيون ويون آهن. وڏي آواز سان پڙهڻ دوران ان ڳالهہ جو خيال رکڻ گهرجي تہ شاگردن کي مڪمل ڪهاڻي پڙهي ٻڌائجي. بِگ بُڪس جون هي ڪهاڻيون لکڻ دؤران ڪيترن ئي اصولن کي نظر ۾ رکيو ويو آهي. مثال طور، مخصوص موضوعن جي چونڊ، شاگردن جي عمر ۽ ذهني سطح، مناسب لفظن جو ذخيرو، سادو اسلوب ۽ شاگردن جي دلچسپيءَ جي عنصر کي قائم رکڻ لاءِ واضح ۽ وڻندڙ تصويرون وغيره.

هن ڪاوش جي نتيجي ۾ استاد، شاگردن جي ’پڙهڻ‘ جي مهارتن: ڇپيل تصوُر، صوتي ڄاڻ، صوتيات، لفظن جو ذخيرو، رواني ۽ تفهيم جي صلاحيتن ۾ واڌارو آڻي سگهندا. هي بِگ بُڪس، اسڪول لائبريري جو حصو بڻجندا تہ جيئن ايندڙ شاگرد پڻ هنن ڪتابن مان لاڀ حاصل ڪري سگهن ۽ ٻولي سکڻ ۽ پڙهڻ ۾ دلچسپيءَ جو هِي سلسلو جاري رهي.

اسان کي اميد آهي تہ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي هيءَ ڪاوش سنڌ جي پرائمري اسڪولن ۾ پڙهڻ جي معيار کي بهتر کان بهتر بڻائڻ ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪندي. پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ ۾ هيٺ ڏنل تعليمي ۽ تدريسي مواد شامل آهي:

- ٽي آءِ جي ماڊيولز
- ورڪ بُڪ
- سبقي منصوبا
- بِگ بُڪس
- فليش ڪارڊز
- سُر (Vowel) آوازن جا چارٽ
- ويڊيوز

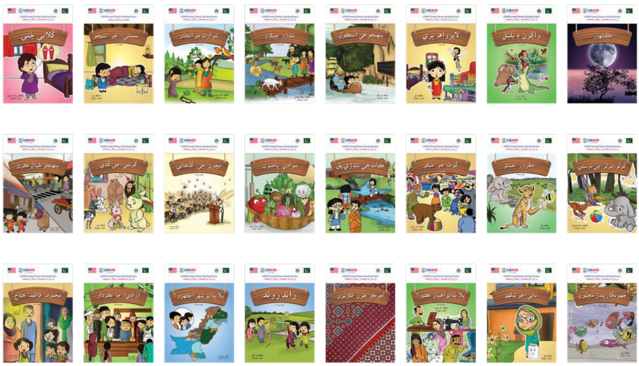

تدريسي مواد جي تياريءَ دؤران هن کي هر قسم جي غلطيءَ کان آجو رکڻ جي ڀرپور ڪوشش ڪئي وئي آهي. تنهن هوندي بہ استعمال دؤران جيڪڏهن ڪا ڪمي نظر اچي تہ ان بابت مهرباني ڪري ٽُرت پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي صوبائي/ ضلعي آفيس کي ڄاڻ ڏني وڃي. ان سهڪار جي لاءِ اسان اوهان جا ٿورائتا رهنداسين.

اُستادن جي لاءِ هدايتون

پهريون ڏينهن (اڳڪتي، اڳوٽي معلومات ۽ ڳالھ ٻولھ)

پڙهڻ کان پهريان

شاگردن کي ڪهاڻي جو ٽائيٽل ڏيکاري پڇو تہ:

» توهان جي خيال ۾ اڄ ڪهڙي ڪهاڻي پڙهنداسين؟
» تصوير ۾ ڇا نظر اچي رهيو آهي؟

پڙهڻ دوران

» مِس حنا ڪلاس ۾ ڇا ڏٺو؟
» سورٺ کي وڻ جي پرسان ڇا نظر آيو؟
» پرِيءَ، سورٺ کي پنهنجي حالت بابت ڇا ٻڌايو؟

پڙهڻ کان پوءِ

» سورٺ بوتل جي اندر ڇا ڏٺو؟
» سورٺ، پرِيءَ کي ڪهڙي ڳالھ سمجهائي؟
» ڪلاس جي ٻارن ڪهڙو پڪو پھ ڪيو؟

ٻيو ڏينهن (آوازن جي مشق)

پڙهڻ کان پهريان

» شاگردن کان پڇو تہ اڄ توهان ڪهڙو اکر/آواز سکيو آهي؟ (جواب: /ب/) آوازن جي چارٽ مان ٻڌايو.
» توهان اکر/آواز /ب/ سان شروع ٿيندڙ ڪجھ لفظ ٻڌايو. (بدڪ، بصر، بالٽي، بابا)

پڙهڻ دوران

» صفحو نمبر 2 ۾ ڏنل جملو 'هڪ ڇوڪري سورٺ، باغ جي بينچ تي ويٺل هُئي.' پڙهو ۽ شاگردن کان پڇو تہ هن جملي ۾ اهڙا لفظ ٻڌائين جن ۾ اکر/آواز /ب/ هجي. (جواب: باغ، بينچ)
» لفظ 'باغ' کي ٽاڙي وڄرائي پدن ۾ پڙهايو. (باغ /با/،/غ/)
» لفظ 'باغ' ۾ گهڻا پد/آواز آهن؟ (جواب: ٻہ)

ٽيون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، سنڌي ۽ ٻي ڪا مادري زبان)

پڙهڻ کان پهريان

(ٿي سگهي ٿو تہ توهان جي ڪلاس ۾ ڪجھ اهڙا ٻار موجود هجن جن جي مادري ٻولي سنڌي نہ هجي، ان صورت ۾ هي سوال توهان انهن ٻارن کان پڇندؤ).

» شاگردن کي ڪهاڻيءَ جي ٽائيٽل تي 'پرِي' ڏيکاري پڇو تہ توهان جي ٻوليءَ ۾ پرِي کي ڇا چوندا آهن؟

پڙهڻ دوران

» صفحو نمبر 3 تي 'بوتل' جي تصوير ڏيکاري شاگردن کان پڇو تہ توهان جي ٻوليءَ ۾ بوتل کي ڇا چوندا آهن؟
» صفحي نمبر 6 تي جملو 'گندگيءَ ۽ صفائي نہ هئڻ ڪري تنهنجي اهڙي حالت ٿي آهي' کي تاثرات سان ادا ڪري انهن جي ٻولي ۾ ورجائڻ لاءِ چئو.

چوٿون ڏينهن (ڇپيل تصور))

پڙهڻ کان پهريان

» ٻارن کي ڪتاب جو اڳيون ۽ پويون حصو ڏيکاريو، ڪهاڻي جي عنوان طرف اشارو ڪري ان جو نالو پڙهو گڏوگڏ ليکڪ ۽ مصور جا نالا پڙهي ٻڌايو.

پڙهڻ دوران

» ڪهاڻي کولي پڇو ڪٿان کان پڙهڻ شروع ڪنداسين؟
» صفحي 5 تي سواليہ نشاني ڪهڙيءَ جاءِ تي ڏنل آهي؟
» صفحي 5 تي سواليہ نشاني ڪيترا ڀيرا ڏنل آهي؟

پڙهڻ کان پوءِ

» ڪهاڻي جو ڪو بہ صفحو کولي پڇو تہ صفحو نمبر ڪٿي لکيل آهي؟
» ان صفحي جو آخري لفظ ڪهڙو/ڪٿي آهي.

پنجون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، پهاڪا ۽ اصطلاح)

پڙهڻ دوران

» صفحي نمبر 4 ۾ جملو 'ڪڏهن آءٌ بہ هڪ خوبصورت پرِي هُئس' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'سُهڻي' پوءِ مثال ڏيو. (اسين خوبصورت ٻار آهيون) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
» صفحي نمبر 5 ۾ جملو 'پرِيءَ، سورٺ جي ڳالھ غور سان ٻڌي' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'ڌيان' پوءِ مثال ڏيو. (استاد جي ڳالھ غور سان ٻڌڻ گهرجي) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
» صفحي نمبر 6 ۾ 'صفائي' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.
» صفحي نمبر 7 ۾ 'شاباس' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.

ڇهون ڏينهن (ڳالھ ٻولھ، ڪهاڻيءَ جو ذاتي زندگيءَ سان ڳانڍاپو)

پڙهڻ کان پهريان

» ڪلاس کي صاف رکڻ ڇو ضروري آهي؟
» ڪلاس کي صاف نہ رکنداسين تہ ڇا ٿيندو؟
» توهان پنهنجي ڪلاس کي ڪيئن صاف رکندا آهيو؟

پڙهڻ دوران

» پرِيءَ کان ماڻهو پَري ڇو رهڻ لڳا؟
» صفائي ڪرڻ سان بوتل ڪيئن لڳڻ لڳي؟

پڙهڻ کان پوءِ

» توهان جي ڪلاس جي صفائيءَ جو ڪير خيال رکندو آهي؟
» پينسلن جا ڇلڪا ڪٿي اڇلائجن؟
» ڪلاس لاءِ ڪچري جو دٻو ڪيئن ٺاهي سگهجي ٿو؟

www.pakreading.org

This publication is made possible by the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). It is produced by the USAID-funded Pakistan Reading Project in collaboration with the provincial/regional government. The contents are the sole responsibility of the project and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

هن اشاعت جي فراهمي آمريڪي عوام جي سهڪار سان بين الاقوامي ترقيءَ جي آمريڪي اداري طرفان ڪئي وئي آهي. هي دستاويز يو ايس ايڊ-پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ، صوبائي/ علائقائي حڪومتن جي تعاون ۽ ڀائيواري سان تيار ڪيو آهي. هن اشاعت جي مڪمل ذميواري پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي آهي ۽ ضروري نہ آهي تہ هي يو ايس ايڊ يا آمريڪي حڪومت جي نظريي جي عڪاسي ڪندي هجي.